

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ, МІСЦЕВКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ
ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видається з 1933 р. № 34 (1408). 14 Листопада 1980 року. Виходить щотижня.

ВІТАЄМО!

Постановою ЦК КПРС і
Ради Міністрів СРСР Дер-
жавна премія СРСР 1980 ро-
ку в галузі науки і техніки

присуджена доктору біологіч-
них наук, завідувачу ка-
федрою Одеського державно-
го університету ім. І. І. Меч-
никова **СЕВАСТ'ЯНОВУ
ВСЕВОЛОДУ ДЕНИСОВИ-
ЧУ** за монографію «Опреде-
литель обитающих в почве
клетей» у тьох томах, опублі-
ковану в 1975—1978 роках.

Монографія написана ко-
лективом авторів, серед яких
і вчений нашого університе-
ту Севастьянов В. Д.

Ректорат, партком, місцев-
ком, профком і комітет ком-
сомолу ОДУ гаряче вітають
Всеволода Денисовича Сева-
стьянова з присудженням йо-
му Державної премії і бажа-
ють нових творчих успіхів на
благо нашої соціалістичної
Вітчизни.

ПІДВИЩУВАТИ РІВЕНЬ НАВЧАЛЬНО- ВИХОВНОЇ ТА НАУКОВОЇ РОБОТИ

Як вже повідомлялось, 29
жовтня відбулась друга звітно-
виборча партійна конфе-
ренція ОДУ.

Із звітною доповіддю про
роботу партійного комітету
за період з 31 жовтня 1978
року по 29 жовтня 1980 ро-
ку виступив секретар парт-
кому доцент **Л. Х. КАЛУС-
Т'ЯН**.

Характерною особливістю
звітно-виборчої кампанії
партійних органів являється
те, що вона проходить у важ-
ливий період — повсякденно
комуністи аналізують ре-
зультати всієї роботи в Х п'я-
тиріччі, підсумовують вико-
нання рішень XXV з'їзду
КПРС, розгортають соціаліс-
тичне змагання за гідну зу-
стріч XXVI з'їзду КПРС. На-
ша друга загальноуніверси-
тетська партійна конференція
— це важлива подія в
житті парторганізації і всьо-
го колективу університету.

Звітний період був насиче-
ний подіями історичного
значення. За минулий період
після XXV з'їзду КПРС ра-
дянський народ добився зна-
чних успіхів на всіх ділянках
комуністичного будівництва.
Послідовно здійснювалась
широка програма соціально-
економічного розвитку нашої
країни. Зміцніла оборонозда-
тність радянської держави,
зріс добробут нашого народу.

Плодотворна діяльність
Центрального Комітету, Політ-
бюро на чолі з Генераль-
ним секретарем ЦК КПРС
тов. Л. І. Брежневим по віт-
ленню в життя Програми ми-
ру, виробленої XXIV, XXV
з'їздами партії, одержали гар-
яче схвалення і підтримку
радянського народу і всього
прогресивного людства.

Політичною і трудовою ак-
тивністю урочисто відзначив
наш народ святкування 110-ї
річниці з дня народження
В. І. Леніна і 35-річчя Ве-
ликої Перемоги над фашиз-
мом.

Нове, всенародне трудове
піднесення викликало рішен-
ня червеневого (1980 р.) Пле-
нуму ЦК КПРС про скликан-
ня 23 лютого 1981 року чер-
гового XXVI з'їзду КПРС.
Важливою подією в житті
партії і радянського народу
явився жовтневий Пленум ЦК
КПРС, промова тов. Л. І.
Брежнева на пленумі. Ми,
комуністи, повністю схвалю-
ємо положення і висновки, ви-
кладені в промові Л. І. Бре-
жнева.

Комуністи, колектив уні-
верситету, як і весь радянсь-
кий народ, готуються новими
трудовами успіхами гідно зу-
стріти черговий партійний
з'їзд. Багатотисячний
колектив університету одно-
стайно схвалює ленінську по-
літику ЦК КПРС, спрямова-
ну на зміцнення миру в усьо-
му світі, на рішення народно-

З ДРУГОЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ПАРТІЙНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

господарських завдань, пос-
тавлених XXV з'їздом партії.
В звітний період партійна ор-
ганізація університету керу-
валась рішеннями XXV з'їз-
ду КПРС, постановою ЦК
КПРС «Про подальше поліп-
шення ідеологічної, політико-
виховної роботи», постано-
вою ЦК КПРС і Ради Мініс-
трів СРСР «Про подальший
розвиток вищої школи і під-
вищення якості підготовки
спеціалістів», Постановою
Політбюро ЦК Компартії Ук-
раїни від 16 травня 1978 ро-
ку «Про роботу Мінвузу
УРСР по поліпшенню підбо-
ру, розстановки і вихованню
керівних і науково-педагогіч-
них заходів у відповідності з
рішеннями XXV з'їзду
КПРС» та іншими рішення-
ми партії та уряду. Вони ле-
жать в основі діяльності
парткому, факультетських ор-
ганізацій, всього професорсь-
ко-викладацького складу,
співробітників.

За звітний період облас-
ний, міський комітети партії
неодноразово розглядали пи-
тання, пов'язані з діяльністю
університету. Ця велика до-
помога для нас цінна і ко-
рисна.

Партійна організація, ко-
ра нараховує 950 осіб, при-
діляла велику увагу підви-
щенню якості підготовки спе-
ціалістів, ідейному загарту-
ванню комуністів, покращен-
ню всієї політичної і органі-
заційної роботи по виконан-
ню заходів по реалізації рі-
шень XXV з'їзду КПРС.

Далі доповідач зупиняєть-
ся на питаннях ідеологічної
роботи. Основний зміст ідео-
логічної роботи партії на су-
часному етапі визначений
XXV з'їздом КПРС і при-
нятною на виконання і розви-
ток його рішень постановою
ЦК КПРС «Про подальше по-
ліпшення ідеологічної, полі-
тико-виховної роботи».

Стержнем всієї ідеологіч-
ної роботи в вищій школі є
викладання суспільних наук.
Партійний комітет, здійсню-
ючи керівництво кафедрами
суспільних наук, виходить
перш за все із їх зростаючої
ролі у формуванні марксисть-
сько-ленінського світогляду,
в ідейному загартуванні мо-
лодих спеціалістів.

Партійний комітет і рек-
торат, керуючись постановою
ЦК КПРС «Про роботу в
МВТУ ім. М. Е. Баумана» і
Саратівського університету
ім. М. Г. Чернишевського по
підвищенню ідейно-теоретич-
ного рівня викладання сусп-
ільних наук» (1979 р.), про-
робили певну роботу по по-
кращенню діяльності кафедр
суспільних наук, підвищенню
їх ролі у формуванні марк-
систьсько-ленінського світогля-
ду студентської молоді.

Різні сторони діяльності
кафедр суспільних наук обго-

ворювались на засіданнях
парткому, на факультетських
партзборах і партійних бюро,
на засіданнях Вченої ради
університету. А в жовтні
1979 року питання «Про ро-
боту кафедр суспільних наук
у світлі Постанови ЦК
КПРС», «Про подальше поліп-
шення ідеологічної, політико-
виховної роботи» спеціально
обговорювалось на загально-
університетських зборах.

Робота кафедр аналізува-
лась, викривались недоліки,
намічались шляхи їх усунен-
ня.

За звітний період кафедри
суспільних наук підвищили
ідейно-теоретичний рівень ви-
кладання марксистьсько-ленін-
ської теорії. Підвищився ін-
терес студентів до вивчення
марксистьсько-ленінської нау-
ки, партійних документів,
внутрішньої і зовнішньої по-
літики КПРС, до питань теорії
і практики комуністично-
го будівництва. Абсолютна
успішність суспільних наук
на денному відділенні за ми-
нулий учбовий рік склала
98,8%, а якість — 76,5%.

В центрі уваги парткому і
всієї партійної організації
були питання методологічної
спрямованості викладання,
його партійності, а вирішують
цю проблему кадри, їх пра-
вильний підбір, розстановка і
виховання. Це з особливою
силою підкреслено в постано-
ві ЦК Компартії України від
16 травня 1978 року «Про
роботу Мінвузу по поліпшен-
ню підбору, розстановки і ви-
ховання керівних науково-пе-
дагогічних кадрів у відповід-
ності з рішеннями XXV з'їз-
ду КПРС».

На чотирьох кафедрах сусп-
ільних наук працюють 88
викладачів, із них — 7 док-
торів наук, 58 — кандидати
наук. Склад кафедр в цілому
значно покращився, кафедри
укомплектовані молодими
перспективними працівника-
ми. Партком і надалі буде
добиватися поліпшення якіс-
ного складу викладачів ка-
федр, але завідувачим ка-
федр тт. М. М. Якупову,
Д. Н. Щербакову, І. М. По-
повій, А. Г. Лобунцю треба
серйозніше вчити молодих ви-
кладачів, підвищувати їх пе-
дагогічну майстерність, кра-
ще організувати контроль
за їх роботою.

Поліпшенню учбово-мето-
дичної роботи сприяли роз-
робки методичних посібників
з суспільних наук, взаємоді-
дування лекцій і семінарів,
написання і обговорення тек-
стів лекцій. Більш глибоко-
му засвоєнню суспільних на-
ук студентами сприяли читан-
ня кафедрами спецкурсів,
особливо — на історичному
факультеті.

Потім Л. Х. Калуст'ян де-
тально аналізує недоліки у
викладанні суспільних наук.
Ще не сміливо кафедри пе-
реходять до проблемного чи-
тання лекцій, слабо вико-
ристовуються технічні засо-
би навчання. Не все в поряд-
ку з організацією самостій-
ної роботи студентів.

Партком і ректорат не мо-
жуть задовольнити роботу на-
укових гуртків на кафедрах
суспільних наук. Результати
VII і VIII конкурсів не втіш-
ні. Кафедри суспільних наук
не в повній мірі використовую-
ють свої можливості ідео-
логічного впливу на формуван-
ня комуністичної свідомості
студентської молоді. Немає
достатнього ділового контак-
ту між роботою цих кафедр і
комсомольською організаці-
єю.

Завідувачим кафедрами сусп-
ільних наук тт. М. М. Яку-
пову, Д. Н. Щербакову, А. Г.
Лобунцю, І. М. Поповій, пар-
торгам кафедр треба враху-
вати всі ці недоліки, прояв-
ляти більше вимогливості до
роботи кафедр, піднімати їх
рівень роботи у світлі вимог
ЦК КПРС.

Велику роль у формуван-
ні марксистьсько-ленінського
світогляду відіграють наші
гуманітарні факультети. Ці-
леспрямованою стала дія-
льність історичного, філо-
логічного, юридичного фа-
культетів за звітний період.
Стабілізувалась успішність.
В результаті значної роботи
проведеної на історичному
факультеті, вперше за весь
післявоєнний період всі ка-
федри очолюють доктори на-
ук.

На факультеті аналізують-
ся підсумки поточного кон-
тролю успішності, студенти-
комуністи і комсомольці ве-
дуть боротьбу за зміцнення
і трудової дисципліни.

На юридичному факультеті
проведено певну роботу
по вдосконаленню учбово-ме-
тодичної роботи. Досвід учбо-
во-методичної роботи факу-
льтету був позитивно оціне-
ний в «Вестнике Высшей
школы» (12, 1979 р.) і реко-
мендовано його поширювати;
є і зрушення в постановці на-
уково-дослідницької роботи.
Проте факультету необхідно
надавати велику практичну
допомогу нашим адміністратив-
ним органам у виконанні
постанови ЦК КПРС «Про
поліпшення роботи по охоро-
ні правопорядку і посилен-
ня боротьби з правопорушен-
нями».

Партком і парторганізація
факультетів провели значну
роботу по організації мар-
ксистьсько-ленінського навча-
ння комуністів і всього профе-
сорсько-викладацького скла-
ду, співробітників, формуван-

ню у них наукового світогля-
ду, ідейної переконаності,
активної життєвої позиції.

Минулий рік в системі
партійної освіти був роком
ленінського навчання. На
зміст і спрямованість занять
глибокий вплив мали поста-
нови ЦК КПРС «Про даль-
ше поліпшення ідеологічної,
політико-виховної роботи»,
підготовка до святкування
110-річчя з дня народження
В. І. Леніна, 35-річчя Пе-
ремоги у Великій Вітчизня-
ній війні.

Стало традиційним прове-
діння підсумкових науково-
теоретичних конференцій, ви-
ступу кращих пропагандистів.
Все це позитивно впли-
ває на підвищення ідейно-те-
оретичного навчання всього
професорсько-викладацько-
го складу, співробітників і
сприяє успішному виконан-
ню поставлених завдань.

Значна робота була про-
ведена по підготовці та орга-
нізації занять в новому на-
вчальному році. Розпочали
роботу 21 методичний і 24 тео-
ретичних семінарів, 20 поліп-
шили середньої ланки. Всіма
видами партійної освіти охоп-
лено більше 1800 чоловік.

Рівень роботи семінарів
багато в чому визначається,
як відомо, складом пропаган-
дистських кадрів. А тому
партійний комітет, партбюро
факультетів і підрозділів
університету значну увагу
приділяють підбору і розста-
новці керівників та консуль-
тантів методологічних і тео-
ретичних семінарів, пропа-
гандистів середньої ланки.
До пропагандистської роботи
залучено більше 70 провід-
них докторів і кандидатів на-
ук, більшість з них мають
досвід роботи понад 5—10
років.

Разом з тим, в роботі сис-
теми партійної освіти мають
місце і недоліки. Серйозні
претензії слід пред'явити на-
шим керівним кадрам — про-
ректором, деканам, завіду-
вачим лабораторіями, які рідко
виступають з теоретичними
відповідями, не беруть відпо-
відної участі в роботі семіна-
рів.

Основне завдання партій-
них організацій університету
зараз полягає в тому, щоб
посилити вплив партійного
навчання на рівень свідомості і
активності слухачів у вико-
нанні соціалістичних зобов'яз-
ань, у практичній роботі.

Партійна організація уні-
верситету проводить велику
ідеологічну роботу серед тру-
дящих міста і області, у під-
шефних Іванівському, Котов-
ському і Красноокнянському
районах і серед воїнів Одесь-
кого Червонопрапорного ок-
ругу.

(Закінчення на 2-й, 3-й стор.)

ПІДВИЩУВАТИ РІВЕНЬ НАВЧАЛЬНО-

З ДРУГОЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ

(Продовження.)

Початок на 1-й стор.)

За звітний період дещо покращило свою діяльність університетське відділення товариства «Знання». За два роки прочитано більше 7500 лекцій. Було проведено 85 днів науки в районах області, на підприємствах і у військових частинах.

Разом з тим, в роботі по пропаганді політичних і наукових знань мають місце і недоліки. Деякі викладачі не читають лекції. Серйозні недоліки в цьому плані є на хімічному, геолого-географічному факультетах, факультеті романо-германської філології.

Багато хорошого можна сказати про лекторські групи студентів філологічного факультету (керівник — доцент О. П. Муратчаєва), історичного, юридичного факультетів.

Однак, знизився рівень роботи лекторської групи студентів географічного відділення. Комітету комсомолу слід краще організувати роботу студентських лекторських груп, та й парткому слід глибше вникати в їх роботу.

Навчання і виховання — єдиний процес. Формування активної життєвої позиції у студентів — складний і багатогранний процес. Партійний комітет спрямовував факультетські партбори і сам в своїй роботі зосередив головну увагу, як на питаннях посилення ролі громадсько-політичної практики, поліпшення роботи кураторів, так і на питаннях підвищення оперативності політичного інформування студентів. Розширено форми і покращено якість усної пропаганди.

Партком регулярно проводив семінари кураторів, спрямовував їх діяльність в світлі вимог найважливіших документів нашої партії. Доповідач називає тих, хто добросовісно виконує обов'язки куратора. Серед них тт. Дроздовський, Холоденко, Воробйова, Чумаченко, Копейко та інші. Однак має місце і формальне ставлення до своїх обов'язків з боку деяких кураторів; механіко-математичного, юридичного факультетів, геологічного відділення, факультету РГФ, не повністю виконані рішення парткому на хімічному, фізичному факультетах про закріплення кураторів за групою на весь строк навчання.

В організації ідеологічної роботи у великому і складному університетському колективі є ряд невирішених завдань.

Ми не завжди досягаємо дівовості, дотримуємось принципу, індивідуального підходу.

У політико-виховній роботі треба широко культивувати і удосконалювати хороші традиції університету: день першокурсника, дні факультетів, студентські кафедральні клуби, факультет громадських професій, лекторську школу, зустрічі з видатними людьми, заходи, присвячені датам Червоного календаря. Надовго залишаться в пам'яті зустрічі з видатними діячами літератури, мистецтва, героями Великої Вітчизняної війни і передовиками виробництва. Все це сприяє підвищенню рівня політичного виховання. Важливим засобом виховання студентів є громадсько-політична практика. Важливою ланкою в ідеологічній роботі є військово-патріотичне виховання.

Потім тов. Л. Х. Калуст'ян аналізує стан учбової роботи. Він говорить, що у виступі секретаря ЦК КПРС тов. М. В. Зямініна на Всесоюзній нараді працівників Вищої школи підкреслювалось, що перенесення центру ваги в діяльності вузів на якість

навчання і виховання є складовою частиною здійснення загального курсу партії на підвищення ефективності і якості всієї нашої роботи.

Проблеми поліпшення учбово-методичної роботи, підвищення якості підготовки спеціалістів протягом звітного періоду постійно перебували в полі зору партійного комітету, ради університету і факультетів, партійних організацій факультетів, кафедр. Абсолютна успішність студентів стаціонару в X п'ятиріччі досягла 95%, підвищилась якість — 55%. Успішність в університеті стабілізувалась і має тенденцію росту.

Позитивних показників в завершальному році X п'ятиріччя досягли колективи історичного, біологічного, філологічного, юридичного факультетів, факультет РГФ.

Але в окремих академічних групах значна кількість студентів отримує незадовільні оцінки. Так, на екзамені з рівнянь математичної фізики (викладач Клименко) на III курсі з 22 чоловік 9 отримали незадовільні оцінки, з вищої математики у доцента Керекеша з 22 студентів — 7 оцінок «незадовільно», у доцента Черкеза (юридичний факультет) з 29 — 9 незадовільних.

Студенти-комуністи — авангард в навчанні, їх успішність складає 98%, якість — 60%. Ми пишаємось нашими кращими студентами, які вміло поєднують академічну успішність з активною участю в громадській роботі. На жаль, ще не всі студенти-комуністи займають авангардну роль.

У справі поліпшення підготовки спеціалістів велику роль відіграє відповідальність самого студента за навчання. Головна сфера трудових зусиль студента — навчання. Тон в цьому питанні повинні задавати наші студенти-комуністи і комсомольський актив. Необхідно підвищувати вимогливість до студентів-комуністів, більше працювати з парторганами курсів.

Нам всім необхідно знайти принципову позицію в боротьбі з порушеннями учбово-трудова дисципліни, з фактами порушення правопорядку.

Далі доповідач зупинився на питаннях підбору, розстановки і виховання кадрів, стану справ по підготовці кадрів для зарубіжних країн, діяльності підготовчого відділення.

Вчена рада університету, партком, багато кафедр розробили систему конкретних заходів, спрямованих на підвищення якості викладання. Партійним бюро факультетів, партгрупам, радам, кафедрам слід приділити серйозну увагу вивченню і поширенню передового досвіду інших університетів, кращих кафедр нашого вузу, всього того нового і розумного, що сприяє вдосконаленню учбового процесу. В цьому велика роль належить проректорам, учбовій частині.

Після виходу постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про дальший розвиток вищої школи і підвищення якості підготовки спеціалістів» всі факультети, ректорат і партком мобілізували зусилля вчених на більш активну участь в розробці теоретичних, методологічних основ проблемного навчання та їх найважливіших аспектів стосовно до кожної конкретної дисципліни. Але це тільки початок великої роботи.

Доповідач детально розглядає питання науково-дослідницької роботи. Вона проводиться по 19 найважливіших напрямках. Велику увагу приділяє партійний комі-

тет і ректорат питанням втілення університетських розробок в народне господарство країни. Економічний ефект запровадження за 4 роки досяг більше 27,5 млн. крб. Віддача на 1 карбованець затрат зросла і становила в 1979 році 1 крб. 85 коп. Але в питаннях запровадження в нас є серйозні недоліки.

За підсумками науково-дослідницької роботи університет в 1979 році посів II місце серед університетів республіки після Київського, а серед провідних вузів — п'яте.

Найбільших успіхів в науково-дослідницькій роботі досягли колективи кафедр фізичної хімії (професор Л. Д. Скрильов), ґрунтознавства і географії ґрунтів (професор І. Н. Гоголев), фізичної електрики і галузевої лабораторії ФОЕТ (професор В. А. Преснов), інститут фізики, астрономічна обсерваторія (в конструюванні телескопів).

За звітний період з ініціативи вчених університету створена разом з Міністерством геології СРСР третя нова галузева лабораторія — морської геології і геохімії (керівник Г. Г. Ткаченко).

Постановою ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР наш вуз віднесено до категорії провідних в країні. Це висока честь для нас, але й зобов'язує нас корінно переглянути своє ставлення до науково-дослідницької роботи і підняти її на якісно новий рівень.

Одним з показників вузівської науки є впровадження її досягнень в народне господарство. Погано поставлена справа в впровадженні на біологічному факультеті, механіко-математичному факультеті, дещо ослабив позиції хімічний факультет.

На жаль, наукова частина не веде цілеспрямованої роботи в цьому напрямку. Хвилюють серйозні недоліки в фінансово-господарській діяльності НДСу. На ряді кафедр і підрозділів ще має місце спонівський підхід до господарської тематики і наші шановні співробітники в першу чергу думають про те, що вони отримують від господарств, а не про те, що ця робота дасть народному господарству.

Вирішальною умовою успішної діяльності вузу, як відомо, є висока кваліфікація, професійна майстерність та ідейна зрілість викладацьких кадрів.

Партком, ректорат, колективи факультетів, наукова частина, виконуючи постанову Політбюро ЦК Компартії України від 16 травня 1978 року, провели певну роботу по підготовці кадрів вищої кваліфікації. Взяті зобов'язання по підготовці кандидатів наук перевиконані.

Разом з тим, партком, ректорат, факультетські партійні організації повинні більше проявляти вимогливості і відповідальності по вирішенню цього питання.

Одним з критеріїв роботи по підготовці висококваліфікованих спеціалістів є залучення студентів до науково-дослідницької роботи. За звітний період збільшилась кількість робіт, відзначених на обласних, республіканських і всесоюзних конкурсах студентських наукових робіт, а робота студента біологічного факультету Р. Чумаченка була удостоєна золотої медалі АН УРСР. Позитивний досвід організації студентської наукової роботи на мехматі: створений і успішно функціонує студентський обчислювальний центр, заслуговує на увагу діяльність студентського конструкторського бюро «Теплофізик». Але на цій ділянці роботи в нас є ще чи-

мало недоліків.

Питання про комуністичне виховання молоді, про роботу комсомольської організації університету є предметом постійної турботи парткому, факультетських організацій, деканатів. Наша комсомольська організація нараховує в своїх рядах більше 6 тисяч комсомольців, в роботі комсомольської організації стало більше організованості, діловитості, ініціативи.

Школою трудового виховання і формування громадської активності студентів стали студентські будівельні загони. Бійцями СВЗ засвоєно за п'ятирічку більше 7,5 млн. крб. капітальних вкладень. З роботою СВЗ справи в нас стоять якнайкраще. Велику допомогу надають студенти в будівництві учбового корпусу і гуртожитку, особливо студенти юридичного факультету.

Студенти нашого університету надають велику допомогу працівникам Овідіопольського, Ізмаїльського, Іванівського, Роздільнянського районів в організації збирання врожаю, отримали щирі подяки з боку керівних органів районів і господарств.

Але відсутність певного контролю з боку комсомольських організацій, деканатів приводить до того, що чимала частина студентів з різних причин ухиляється від сільгоспробіт і праці на об'єктах університету. Це породжує у деяких з них утриманські настрої. Товариш Л. Х. Калуст'ян детально зупинився далі на діяльності профкому, місцевком, говорить про роботу комуністів адміністративно-господарської частини, про роль стінної преси, багатотиражної газети «За наукові кадри» в житті університету.

Значне місце у звітній доповіді посіли питання організаційно-партійної роботи. Він аналізує діяльність первинних партійних організацій, говорить про роль партійних зборів, про виконання прийнятих рішень.

Регулярно за звітний період проходили загально-університетські партійні збори. На них обговорювались вузлові питання життя університету. Підвищився рівень проведення факультетських партійних зборів. Разом з тим, іноді порушувались строки проведення партійних зборів на юридичному факультеті, в астрономічній обсерваторії. Партком звернув увагу бюро АГЧ, хімфаку та юрфаку на те, що ряд студентів і співробітників не регулярно відвідують партійні збори.

Організовано пройшли в цьому році звітно-виборчі збори в партгрупах і парторганізаціях, на яких дано критичний аналіз вузлових питань життя факультетів і закладів. Вони мобілізували комуністів на гідну зустріч XXVI з'їзду КПРС.

За звітний період регулярно, два рази на місяць, проходили засідання парткому, на яких обговорювались важливі питання життя колективу і парторганізації.

Партійний комітет приділяє особливу увагу контролю за ходом виконання рішень вищестоящих партійних органів (ЦК КПРС, ЦК Компартії України, обкому, міськомкому, райкому) і власних рішень. Це підвищує особисту відповідальність і вимогливість за виконання рішень. Але робота по перевірці виконання рішень, особливо в парторганізаціях факультетів, все ще має ряд серйозних недоліків.

ЦК Компартії України, обком партії піддали університет справедливій критиці за стан роботи з листами трудящих. Партком, ректорат,

головна група народного контролю прийняли ряд заходів, спрямованих на поліпшення цієї роботи.

Партком і факультетські організації проводили роботу з молодими комуністами. І все ж, в нас ще мають місце факти грубого порушення учбово-трудова дисципліни серед молодих комуністів істфаку та юрфаку. Партком і парторганізації цих факультетів дали принципову оцінку цим фактам. Партійні бюро цих факультетів і викладацький склад не глибоко займаються індивідуальною роботою з молодими комуністами.

За звітний період партком, ректорат, місцевком провели певну роботу з організації, удосконалення ефективності соцзмагання. Але в організації цієї важливої форми розвитку трудової активності колективу мають місце суттєві недоліки.

Партійна організація університету монолітна і єдина, сказав на заклячення тов. Л. Х. Калуст'ян. Її ідейна зрілість, високий організаційний рівень розгортання критики і самокритики є запорукою того, що ми виконаємо завдання, які ставить перед нами наша партія і її Центральний Комітет, крокуючи назустріч XXVI з'їзду КПРС.

Потім розпочалося обговорення доповіді. Слово надається професору М. М. Якупову. Він говорить про те, що комуністи кафедри, як і всі радянські люди, готуються гідно зустріти XXVI з'їзд КПРС. Професорсько-викладацький склад постійно удосконалює учбово-виховний процес. Промовець детально зупинився на такому питанні, як роль кафедр суспільних наук у формуванні ідейно зрілих спеціалістів. Звичайно, підкреслює М. М. Якупов, таке важливе завдання вирішують і повинні вирішувати всі кафедри. Однак, особливу роль в цій справі відіграють викладачі кафедр суспільних наук. А тому важливо з дня на день підвищувати якість викладання суспільних наук, постійно піклуватись про те, щоб студенти глибоко засвоювали програму.

Професор М. М. Якупов говорить далі про необхідність постійної турботи за ріст професійної майстерності викладачів, про те, щоб кожен з них був дійсно вихователем студентської молоді, ідейним наставником.

Доцент В. М. Тоцький у своєму виступі головну увагу зосередив на такій актуальній проблемі, як підготовка кадрів. Він повідомив про те, що на біологічному факультеті є перспективний план підготовки кандидатів і докторів наук, який дозволяє вести роботу цілеспрямовано, з врахуванням поставлених вимог. Разом з тим, факти показують, що ми не все робимо для зросту кадрів спеціалістів. Ефективність аспірантури поки що залишається низькою. Ми, говорить промовець, бачимо ці серйозні недоліки і докладаємо сил для їх усунення. Доцент В. М. Тоцький зупинився і на інших проблемах, над вирішенням яких працює партійна організація факультету, мобілізуючи колектив на гідну зустріч XXVI з'їзду КПРС.

На трибуні секретар партійної організації історичного факультету А. К. Лозовський. Він розповідає про багатогранну роботу комуністичного факультету в галузі ідейно-політичного виховання студентської молоді, про те, як зросла її дівість в дні підго-

ВИХОВНОЇ ТА НАУКОВОЇ РОБОТИ

ПАРТІЙНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

товки до 110-ї річниці з дня народження В. І. Леніна. Питання ідейного загартування молодих спеціалістів постійно перебувають в центрі уваги партійної організації. Вони часто розглядаються на засіданнях партбюро, на зборах комуністів. Ми постійно піклуємось про якість лекцій, семінарів, цікавимося самостійною роботою студентів. Це, звичайно, зовсім не означає, що у вирішенні цього завдання ми вже все зробили.

А. К. Лозовський говорить далі про те, що у вихованні студентів важливу роль відіграють наукові гуртки, школи молодого лектора. Відвідуючи їх, студенти не тільки поглиблюють свої теоретичні знання, але й активно готуються до самостійної діяльності, набувають навиків агітаційно-масової роботи. Промовець говорить про необхідність більш тісних стосунків з іншими факультетами по проблемах учбово-виховної роботи, про підвищення кваліфікації викладачів, що буде сприяти зростанню успішності студентів.

Слово надається професору В. В. Сердюку. Всього багатовісячний колектив університету, сказав він, близько до серця сприйняв заклики Жовтневого (1980 р.) пленуму ЦК КПРС новими успіхами в праці зустріти ХХVІ з'їзд партії. Професорсько-викладацький склад, студенти, робітники і службовці ОДУ зроблять все для того, щоб гідно зустріти Всесоюзний форум комуністів, щоб більш успішно вирішувати покладені на них завдання.

Далі ректор університету зупинився на цілому ряді важливих проблем. Серед них промовець особливо виділив такі, як подальше підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу, своєчасне і якісне виконання господарських тем, поліпшення стилю роботи учбової частини, підбір і розстановка кадрів.

Професор В. В. Сердюк висловив впевненість в тому, що партійна організація, весь колектив університету успіш-

но вирішить поставлені завдання, гідно зустріне ХХVІ з'їзд КПРС.

На трибуні професор В. А. Кухаренко. Свій виступ вона присвятила ідейному і моральному вихованню студентської молоді, прищепленню їй хороших смаків. Вся ця робота вимагає від нас високої самовіддачі, творчості, вона не терпить формалізму. На жаль, підкреслює промовець, в цій справі у нас поки що чимало суттєвих прогалин. Ми проводимо багато всіляких заходів, але дівість деяких з них невелика. В. А. Кухаренко говорить далі про те, що у вихованні велике значення має особистий приклад вихователя. Про це ми повинні завжди пам'ятати.

Студентка ІV курсу історичного факультету С. Веселова розповіла про те, як на факультеті проводиться боротьба за якість успішності. Переважна більшість студентів прагне стати хорошими спеціалістами у своїй галузі, готує себе до нелегкої, але дуже почесної професії — педагога. Вона говорить далі про те, що у формуванні майбутніх педагогів важливе значення мають трудові семестри, допомога трудівникам сільськогосподарства області. Саме тут студенти набувають трудових навиків, які так необхідні в житті.

Декан юридичного факультету доцент Ю. С. Червоний повідомив, що на факультеті великий загін студентів-комуністів. Вони задають тон навчанню, дисципліні, в громадській роботі. Але, на жаль, наша партійна організація ще не досягла такого стану, щоб всі комуністи-студенти були прикладом в навчанні: деякі з них навчаються тільки на «задовільно». Над вирішенням цього завдання нам ще треба багато працювати.

Далі Ю. С. Червоний зупинився на ряді проблем, зокрема, на таких, як спеціалізація студентів, довгостроковий розподіл студентів.

Заступник міністра вищої і середньої спеціальної освіти

УРСР тов. Л. А. Канищенко сказав, що зараз в нашій країні проходять звітно-виборчі партійні збори. На них комуністи гаряче схвалюють рішення Жовтневого (1980 року) Пленуму ЦК КПРС, промову Генерального секретаря ЦК нашої партії, Голови Президії Верховної Ради СРСР тов. Л. І. Брежнєва. Підготовка до ХХVІ з'їзду КПРС, сказав промовець, повинна проходити під знаком мобілізації колективу університету на досягнення більш високих результатів в учбово-виховній і науково-дослідницькій роботі.

Потім тов. Л. А. Канищенко зосередив увагу делегатів конференції на таких актуальних проблемах, як інтенсифікація і якість праці, підвищення рівня підготовки кадрів, кваліфікації спеціалістів. Треба, сказав заступник міністра, настирливо поліщувати роботу з кадрами, добиватись підвищення абсолютної успішності, яка ось уже два роки перебуває в ОДУ на одному рівні. Тов. Л. А. Канищенко зробив зауваження колективу університету і за те, що недостатньо студентських наукових робіт, що якість деяких з них не висока.

На трибуні член-кореспондент АН УРСР В. П. Цесевич. Розповівши про велику і важливу роботу колективу обсерваторії, про те, що він готується гідно зустріти ХХVІ з'їзд КПРС, промовець зупинився потім на такому питанні, як зміцнення учбово-матеріальної бази. Певна робота в цьому напрямку вже зроблена і робиться. Однак нові, більш високі вимоги, поставлені до якості навчання майбутніх спеціалістів, до науково-дослідницької діяльності, зобов'язують всіх нас постійно піклуватись про вдосконалення учбово-матеріальної бази. Це, безсумнівно, дозволить нам ефективніше вирішувати поставлені перед нами завдання.

Секретар партійного бюро геолого-географічного факультету Я. М. Біланчин дета-

льно зупинився на питаннях удосконалення на факультеті учбово-виховного процесу, виховання вихователів, на проблемах науково-дослідницької роботи.

Говорячи про вдосконалення учбово-виховного процесу, промовець підкреслив, що колективом факультету зроблена певна робота. Зросли вимоги до якості лекцій, семінарів. Куратори академічних груп більш предметно займаються вихованням студентів. Було б, однак, помилкою думати, що в цьому плані у нас вже все зроблено. Перед нами ще велика і серйозна робота, щоб повністю виконати постанову партії і уряду про вищу школу.

Слово надається доценту М. Я. Тихоненку. Визначивши справедливою критику на адресу механіко-математичного факультету, він детально говорив далі про необхідність підвищення якості підготовки спеціалістів, без чого не можна розраховувати на подальший ріст рівня всього учбово-виховного процесу. Промовець зупинився також на проблемах вдосконалення учбово-матеріальної бази, поліпшення роботи обчислювального центру.

Секретар комітету комсомолу ОДУ І. М. Коваль говорив про велику роль, яку відіграє в житті університету комсомольська організація, яка нараховує в своїх рядах більше 6 тисяч членів ВЛКСМ. Комсомольські бюро багатьох факультетів та інших підрозділів університету почали більше уваги звертати на питання учбово-виховного процесу, глибше вникають в якість успішності студентів, відвідування занять. В той же час окремі комсомольські організації часом не конкретно вирішують ці завдання, в їх роботі ще чимало формалізму. Школою виховання, сказав далі промовець, є участь комсомольців, молоді в студентських будівельних загонах. І. М. Коваль говорить про необхідність більш уваж-

ного підходу до комплектування СВЗ, узагальнення і поширення їх досвіду. І. М. Коваль заповнив делегатів конференції, що комсомольці університету зроблять все для того, щоб гідно зустріти ХХVІ з'їзд КПРС.

На трибуні кандидат в члени бюро обкому партії перший секретар Центрального райкому КП України Р. Б. Боделан. Підкресливши, що колектив університету за звітний період зробив велику роботу і досяг певних успіхів, він потім зупинився на завданнях, які ще треба вирішити. Зокрема, сказав промовець, поки що не може задовольняти абсолютна успішність на таких факультетах, як мехмат, фізичний, хімічний. Все ще багато відчуження студентів, що свідчить про недостатній рівень індивідуальної роботи. Лише 60% студентів-комуністів навчається на «добре» й «відмінно». Останніх же влаштовують задовільні оцінки.

Далі Р. Б. Боделан говорив про необхідність підвищення особистої відповідальності і викладачів і студентів за доручену справу, більш предметно займатись вихованням молоді, розвивати критику і самокритику. Необхідно постійно ставити вимоги до кадрів, до всіх без винятку. В зв'язку з цим промовець зробив зауваження комсомольській організації ОДУ за те, що вона не завжди вимогливо ставиться до членів ВЛКСМ за зроблені ними помилки.

Детально зупинився Р. Б. Боделан і на питаннях підвищення ефективності наукової роботи, закликав комуністів університету ще ширше розвивати соціалістичне змагання за гідну зустріч ХХVІ з'їзду КПРС.

З заключним словом виступив доцент Л. Х. Калуст'ян.

Потім було обрано новий склад парткому і делегатів на ХХVІІ районну партійну конференцію.

Партійна конференція закінчилась виконанням партійного гімну «Інтернаціонал».

Правофланговий

Коли настав час обирати свій шлях в житті, відповісти на запитання: «Ким бути?», — Ігор Стельмах, випускник Дзержинської середньої школи, що на Житомирщині, — не вагався. Таємничий світ хімічних реакцій, точність і загадковість хімії завжди приваблювали допитливого юнака.

З тих пір минуло чотири роки. Сьогодні Ігор Стельмах студент ІV курсу хімічного факультету нашого університету, людина знатна і шанована серед студентів-хіміків. Він відмінник навчання, бере активну участь у роботі НСТ, високу оцінку отримав його дослідження у галузі розрахунків хімічних реакцій за допомогою ЕОМ при фізико-хімічному інституті АН УРСР.

Вже кілька років він заступник секретаря комсомольського бюро факультету, а нещодавно мешканці гуртожитку № 3 обрали Ігора головою студради.

Ігор Стельмах вміло і творчо поєднує учбову і наукову діяльність з громадською, є взірцем для друзів і колег.

ПІДСУМКИ ПІДВЕДЕНІ

Партійний комітет підсумував роботу студентів нашого університету в колгоспах та радгоспах області. Була відзначена хороша робота колективів багатьох факультетів, в тому числі механіко-математичного, історичного, біологічного та інших. Студенти виконали великий об-

сяг роботи, переважаючи більшість серед них перевиконували норми.

Разом з тим на засіданні парткому йшла мова і про недоліки, допущені при комплектуванні бригад. Відзначалося також, що не на всіх факультетах здійснювався належний контроль за роботою студентів.

ТИЖДЕНЬ МОЛОДІЖНОЇ КНИГИ

Багатим на цікаві бесіди став Тиждень молодіжної книги, проведений в читальному залі № 2 філологічного факультету. Працівники бібліотеки та викладачі факультету розповідали студентській молоді про книги, які готують письменники, видавці, пропагандисти до ХХVІ

з'їзду партії, про роль літератури у формуванні духовного світу молоді людини.

Такі ж цікаві бесіди-вечори пройшли і в ряді інших читальних залах ОДУ, які проходили під девізом «Твої герої, комсомол».

В. ПАСТУХОВ,
наш кор.

ДЛЯ ІСТОРІЇ КОМСОМОЛУ ОДУ

Комітет комсомолу і Рада ветеранів комсомолу готує збірник «Історія комсомолу Одеського університету».

Для повного висвітлення всебічної діяльності комсомолу, керованого партійною організацією, в галузі ідейно-виховної, учбової, громадсько-політичної, трудової ді-

яльності просимо комсомольців старшого покоління поділитись своїми реліквіями, які б розповіли про дні вашої діяльності в комсомольській організації. Напишіть статті, спогади.

Просимо всіх, в кого збереглися матеріали (фото, документи і т. п.) надіслати їх в комітет комсомолу ОДУ.

ПО ШЛЯХУ, ЗАПОВІДАНОМУ ЛЕНІНИМ

Так називається нещодавно випущений в світ збірник матеріалів науково-практичної конференції, присвяченої 110-й річниці з дня народження В. І. Леніна (відповідальний редактор збірника — доктор історичних наук професор М. М. Якупов). На його сторінках виступають молоді вчені, аспіранти вузів південно-українського регіону (ОДУ, ОВШІ, ОВІМУ, ОГМІ, ОІНГ, Одеського, Ізмаїльського Херсонського, педагогічних інститутів та інших), а також комсомольські працівники, молоді робітники — передовики виробництва.

Ініціатором цієї важливої справи виступила Рада молодих вчених Одеського держуніверситету. Збірник складається з п'яти розділів, присвячених актуальним проблемам історії і сучасності: «Ідеї Леніна живуть і перемагають», «Питання соціалістичного образу життя», «Історичний досвід КПРС радянського народу в боротьбі за побудову соціалістичного суспільства», «Філософія та

ідеологічні питання в літературознавстві і мовознавстві», «Конституція СРСР — основний закон держави розвинутого соціалізму».

У збірнику поряд з цікавим місцевим матеріалом розглядаються важливі питання, присвячені багатій ідейно-теоретичній спадщині класиків марксизму-ленінізму. Значна кількість доповідей присвячена різним аспектам ідеологічної боротьби на сучасному етапі, критиці концепцій буржуазних істориків, філософів, економістів, політиків, соціологів. Все це надає збірнику політичної заостреності, є безсумнівним його достоїнством.

В цілому збірник тез науково-практичної конференції «По шляху, заповіданому Ленінім», заслуговує позитивної оцінки. Його матеріали можуть бути використані в науково-викладацькій діяльності пропагандистами та лекторами.

Ю. КОНОВАЛОВ,
редактор Одеського
обласного видавництва
«Маяк».

БІЛЬШЕ УВАГИ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНІЙ І ОБОРОННО-МАСОВІЙ РОБОТІ

Важливим етапом в роботі первинних організацій ДТСААФ є звітні збори.

Звітні збори цього року в організаціях університету будуть проходити в листопаді і завершаться 4 грудня звітною конференцією ДТСААФ ОДУ.

На зборах необхідно проаналізувати роботу за минулий рік, відзначити позитивні і негативні явища в роботі, накреслити шляхи подальшого удосконалення військово-патріотичної і оборонно-масової роботи з тим, щоб високими показниками зустріти ХХVI з'їзд КПРС. В минулому році зроблено багато, досягнуто певних успіхів, організація повністю виконала контрольне завдання і свої соціалістичні зобов'язання.

Високі показники досягли в роботі організації ДТСААФ механіко-математичного факультету (голова комітету тов. Козін), юридичного факультету (голова — тов. Дришлюк), факультету РГФ (голова — тов. Зінченко). Серед організацій і служб високих результатів досягли організації ФОЕТ (голова — тов. Шинкевич), ПНДЛ-2 (голова — тов. Короленко).

Члени цих колективів брали активну участь в роботі військово-технічних секцій, гуртків, продемонстрували високу спортивну майстерність на змаганнях.

На жаль, нижче своїх можливостей працювали організації фізичного, юридичного факультетів.

Досвід роботи передових організацій показує, що військово-патріотична і оборонно-масова робота доставлена добре там, де вона проводиться спільними зусиллями всіх громадських організацій, де ця робота перебуває під постійним контролем з боку партійного бюро.

Протягом року в університеті були проведені цікаві

масові заходи. Одним з них стало військово-спортивне свято молоді, присвячене 35-річчю Перемоги у Великій Вітчизняній війні.

У спортивно-технічному клубі ДТСААФ університету працювали курси, гуртки і секції з військово-технічних видів спорту, проведено 30 змагань, підготовлено більше 200 спортсменів-розрядників, більше 1000 чоловік склали норми на значок ГТО. Всього в роботі СТК взяло участь більше 3000 студентів і співробітників університету.

В організації затверджено 5 перехідних кубків. Більше як 200 чоловік нагороджено грамотами і дипломами.

Є в нас і недоліки, про які ми знаємо і докладасмо всіх сил для їх усунення. Це й недобросовісне ставлення ряду студентів до занять військово-технічними видами спорту. Наприклад, минулого року до гуртка парашутистів записалось 50 чоловік, а до фінішу прийшло тільки 22. Приблизно такий же стан справ і в секції аквалангістів.

Спортивно-технічний клуб постійно удосконалює свою матеріальну базу. В цьому році придбали мотоцикл, будемо готувати водіїв мотоцикла, а також відкриємо секцію фігурного водіння мотоцикла.

Перед комітетами ДТСААФ факультетів стоїть завдання організовано провести набір і цим самим сприяти своєчасному початку занять.

Необхідно мобілізувати членів товариства на посилення військово-патріотичної і оборонно-масової роботи, на досягнення спортивних показників, щоб гідно зустріти ХХVI з'їзд КПРС.

Г. АХЛАМОВ,
голова комітету ДТСААФ
університету.

Організуйте свою працю

Перед першокурсником стоїть завдання стати кваліфікованим спеціалістом і оволодіти навиками науково-дослідницької роботи, Виконуючи це завдання, необхідно так організувати процес навчання, щоб оптимально засвоїти той величезний обсяг інформації, котрий звалюється на студента.

Наукова організація розумової праці багато в чому залежить від самої людини, від її характеру, темпераменту. Для правильної організації розумової праці студентів важливо визначити — яким типом пам'яті студент володіє. Існує чотири типи пам'яті: зорова, слухова, моторна, змішана.

При переважанні зорової пам'яті необхідно звернути увагу на такі моменти: при сприйнятті на слух треба коротко фіксувати почуте на папері; при вивченні матеріалу читати самому, а не доручати іншому;

користуватися книжками і посібниками з ілюстраціями; при роботі над конспектами підкреслювати текст кольоровими олівцями, ставити знаки уваги і т. д.;

при вивченні окремих питань обов'язково проглядати учбові посібники, кінофіль-

ми, відвідувати виставки, музеї.

Людам, які володіють слуховою пам'яттю, рекомендується:

частіше і більше слухати інших; самим читати вслух; працювати в тиші, щоб сторонній шум не відволікав; говорити і роздумувати вслух;

частіше відвідувати театр, музичні концерти і т. д.

Моторна пам'ять — людина запам'ятовує лише тоді, коли здійснює її чи інші рухи; записує, зарисовує, тощо. Тому при наявності такої пам'яті необхідно:

завжди працювати з олівцем: зарисовувати, підкреслювати, виписувати, складати плани, тези;

цифровий матеріал виписувати або оформляти у вигляді таблиць, графіків, діаграм.

Змішаний тип пам'яті властивий майже всім людям. Він включає елементи всіх трьох типів пам'яті. Одночасне запам'ятовування за допомогою зору, слуху і руху дає найкращий результат.

Ефективність запам'ятовування одержуваної інформації багато в чому залежить від працездатності людини, а вона в свою чергу — від ряду факторів, які необхідно мати на увазі:

від внутрішніх інтелектуальних здібностей, особливо стей волі, стану здоров'я, ступеня тренування і т. д.;

від зовнішніх — тобто обстановки зовнішнього середовища, організації, робочого місця, режиму праці і відпочинку; рівня організації праці; величини розумового навантаження.

На протязі дня працездатність видозмінюється. Найбільш плідним являється час з 8 до 15 години, причому максимум працездатності дає на період з 10 до 13 години. Не можна працювати довго, без перерви (через 1—1,5 години роботи потрібне 10—15-хвилинна перерва, а після 3—4 годин роботи — перерва від 30 хвилин до години).

Найефективнішою формою одержання знань у вузі є лекція. Студенти повинні правильно слухати і записувати лекції, щоб найповніше використовувати цю важливу форму навчання.

Отже, велике значення має самостійна робота студентів, участь в гуртках студентського наукового товариства, в художній самодіяльності. Правильна ж організація праці підвищує продуктивність праці та рівень успішності.

ЦІКАВО ЗНАТИ

ЩОБ У ВІКАХ ЗБІГАЛИСЯ СЕКУНДИ

В усі епохи людство намагалось встановити таку систему обліку часу, щоб вона задовольняла не лише повсякденні потреби людського життя, але й чітко узгоджувалась із астрономічними явищами. Деякі народи Сходу й досі користуються так званим місячним календарем, взявши за основу період між двома фазами молодика, тобто 29 днів 12 годин 44 хвилини і 2,8 секунди.

Здавна землероби, однак, мусили організувати свою працю відповідно з різними порами року та сезонних явищ. Тому з часом більш актуальним подекуди стає сонячний календар.

Той календар, яким користуємось ми, бере свій початок у стародавньому Римі. Його заснував 46 року до н. е. імператор Юлій Цезар, котрий за порадою олександрійського астронома Созігена, визначив тривалість року у 365,25 днів. Точніше, встановив 365-денний рік, а кожен четвертий високоосний продовжив на один день.

Але оскільки астрономічний рік — тобто період між двома суміжними проходженнями Сонця через точку весняного рівнодення, становить лише 365,24219 днів, різниця цих величин за 128 років досягає доби. Минали століття, збільшувалась різниця. Врешті-решт потреба узгодити календар з астрономічними явищами стала невідкладною. 1582 року за порадою астрономів і математиків римський папа Григорій XIII запроваджує новий календар, відомий під назвою «григоріанського». Цей календар усував різницю в 0,00781 року тим, що кожен останній рік століття мусив бути невисокосним, за винятком тих, які діляться на 400. Отже, згідно з цим принципом, високоосним відтоді був 1600 рік, а найближчий (на кінці століття) буде в 2000 році. Рефор-

ма відновила також дату весняного рівнодення, прийняту на Нікейському соборі у 325 році н. е., тобто 21 березня, оскільки за 1257 років вона посунулася аж до 11 березня. З цієї метою день після 4 жовтня 1582 року було оголошено не 5, а 15 жовтня.

У Радянській державі перехід на григоріанський календар здійснено за спеціальним Декретом, який підписав В. І. Ленін 31 січня 1918 року. Згідно йому наступним числом стало не 1-е, а 14 лютого.

І все-таки календар лишається до деякої міри неточним. Адже при нинішньому обліку днів через певний час доводиться знову один день скасовувати. Щоправда, особливих підстав для хвилювання немає — день той настанив більш як через три тисячі років. Тим часом з'являються пропозиції нової реформи календаря. Серед них, зокрема, привертає увагу проект, запропонований більше 20 років тому О.С. Чіловним його критерієм є чіткий розподіл господарського року.

Проект світового календаря виходить з таких міркувань: звичайний рік триває 365 днів, тобто 52 тижні по 7 днів плюс 1 день. Його можна розділити на 4 квартали по 13 тижнів з 91 днем в кожному кварталі, і розподілом місяців по кількості днів — 31, 30, 30, Січень, квітень, липень і жовтень мусили б мати при цьому по 31 дню, решта місяців — по 30. Якщо 1 січня випадає на неділю, решта кварталів теж починається цим днем. Останні два місяці кожного кварталу матимуть по чотири неділі, перші — по п'ять, і всі місяці по 26 робочих днів. Один день 365-ий — вміщується між суботою 30 червня і не-

ділею 1 липня й отримує якесь особливе найменування. 366-й день (у високоосний рік) теж, отримавши спеціальне найменування, вміщується між суботою 30 грудня і неділею 1 січня. В разі, якщо ці додаткові дні будуть оголошені святковими, то всі квартали матимуть рівну кількість робочих днів. Ця система зручна з точки зору виробничих циклів; виробничого і торговельного планування, обліку й опрацювання даних при засотуванні ЕОМ.

Незважаючи на вказані переваги, проект важко реалізувати у всесвітньому масштабі. По-перше, деякі з календарів, що діють нині (а таких нараховується цінайдуже півдожнини), утримуються завдяки консервативним традиціям та релігійним настановам. По-друге, реформа порушує чимало юридичних проблем, оскільки необхідно привести у відповідність з новим календарем велику кількість різноманітних угод та зобов'язань, котрі пов'язані з певними датами.

Виникла також пропозиція день весняного рівнодення і початок весни поєднати в одному дні — 1 квітня. Але з астрономічних міркувань ця ідея не можна вважати доцільною.

Якби проект нового календаря був повсюдно схвалений, тобто прийнятий всіма державами світу, то запровадження його зручно було б здійснити в той рік, коли останнім днем року буде субота. До таких належать 1984, 1989 та 1995 роки...

Втім, з огляду на суперечливість інтересів різних кіл суспільства в різних країнах, силу традицій і звичаїв, передбачити здійснення чергової календарної реформи поки що... теж проблема.

А. МОГИЛЕНКО.

Редактор М. ПЕТРОВ.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ПИШІТЬ НАМ: 270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадры».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).

Друк. вид. «Чорноморська комуна» Одеського обкому Компартії України, вул. Пушкінська, 32. Тираж 1000 прим. Обсяг 0,5 аркуша формату газети «Правда». Зам. № 13170.